

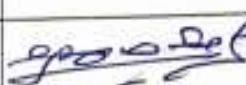
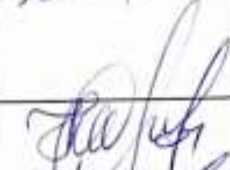
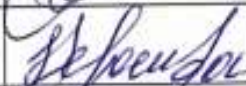
Ministerul Sănătății al Republicii Moldova
IMSP Institutul de Medicină Urgentă

PPROCEDURĂ OPERAȚIONALĂ
PRIVIND MANAGEMENTUL PACIENTULUI CRITIC

CHIȘINĂU 2025

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura operațională nr.01/53 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedură operațională privind managementul pacientului critic	DC ATI și R Secția Managementul Calității serviciilor medicale

1. Lista responsabililor de elaborarea, verificarea și aprobarea ediției sau, după caz, a reviziei în cadrul ediției procedurii operaționale.

Nr. crt.	Elemente privind responsabil/ operațiune	Numele și prenumele	Funcția	Data	Semnătura
	1				
1.1.	Aprobat	MANEA Diana	Director IMSP IMU	29.02.2025	
1.2.	Verificat	MAXIM Igor	Vicedirector medical	27.02.2025	
1.3.	Verificat	VOVC Liviu	Șef secției Managementul Calității serviciilor medicale	26.02.2025	
1.4.	Elaborat	Șandru Serghei	Șef catedră ATI Prof.universitar Dr.hab.șt.med.	25.02.2025	
1.5	Elaborat	Cobălețchi Serghei	Șef Departament ATI IMSP IMU	24.02.2025	
1.6	Elaborat	Civîrjic Ivan	Medic ATI Asistent universitar	20.02.2025	
1.7	Elaborat	Gherasim Olga	Medic ATI	20.02.2025	
1.8	Elaborat	Stefanțov Natalia	Medic ATI	20.02.2025	

2. Situația edițiilor și a reviziilor în cadrul edițiilor procedurii operaționale.

Nr. Crt.	Ediția/revizia în cadrul ediției	Componenta revizuită	Modalitatea reviziei	Data de la care se aplică prevederile ediției sau reviziei ediției
	1			
2.1.	Ediția 1	2025		
2.2.	Revizia 1:2	2025 2030		

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura operațională nr.01/53 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedură operațională privind managementul pacientului critic	DC ATI și R Secția Managementul Calității serviciilor medicale

3. Lista persoanelor la care se difuzează ediția sau, după caz, revizia din cadrul ediției procedurii operaționale.

Nr. Crt.	Scopul difuzării	Exemplar nr.	Compartiment	Funcția	Nume și prenume	Data primirii	semnătură
	1	2	3	4	5	6	7
3.1.	Aplicare	1	Departament de ATI și Reanimare	Șef departament Secția ATI 1	Cobălețchi Serghei		
3.2.	Aplicare	1		Șef secția ATI 2	Diana Boleac		
3.3.	Aplicare	1		Șef secția Reanimare	Crivorucica Veceslav		
3.4.	Aplicare	1	UPU	Șef UPU	Leontii Boris		
3.5.	Aplicare	1	Secția Hemodializă	Șef	Mastac Dumitru		
3.6.	Aplicare	1	Serviciul coordonare de transplant organe	Șef	Adriana Balobanov		
3.7.	Aplicare	1	Departamentul Clinic chirurgie	Șef	Gafton Victor		
3.8.	Aplicare	1	Secția chirurgie nr.1	Șef	Gafton Victor		
3.9.	Aplicare	1	Secția chirurgie nr.2	Șef	Zaharia Sergiu		
3.10.	Aplicare	1	Secția chirurgie nr.3	Șef	Vermeiuc Octavian		
3.11.	Aplicare	1	Secția chirurgie traume asociate	Șef	Gagauz Ion		
3.12.	Aplicare	1	Secția chirurgie vasculară	Șef	Culiuc Vasile		
3.13.	Aplicare	1	Secția chirurgie OMF	Șef	Cebotari Mih		
3.14.	Aplicare	1	Secția urologie	Șef	Axenti Alin		
3.15.	Aplicare	1	Secția ginecologie	Șef	Tihon Ludmila		
3.16.	Aplicare	1	Departamentul Clinic Ortopedie și Traumatologie	Șef	Hîncota Dumitru		
3.17.	Aplicare	1	Secția ortopedie și traumatologie nr.1	Șef	Zelenschi Victor		
3.18.	Aplicare	1	Secția ortopedie nr.1	Șef	Tocarciuc Victor		
3.19.	Aplicare	1	Secția ortopedie nr.2	Șef	Croitoru Petru		
3.20.	Aplicare	1	Secția ortopedie și traumatologie nr.3	Șef	Cemîrtan Veaceslav		
3.21.	Aplicare	1	Secția microchirurgie	Șef	Calistru Anatol		
3.22.	Aplicare	1	Departamentul Clinic Neurochirurgie	Șef	Andronachi Victor		
3.23.	Aplicare	1	Secția neurochirurgie	Șef			

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura operațională nr.01/53 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedură operațională privind managementul pacientului critic	DC ATI și R Secția Managementul Calității serviciilor medicale

3.24.	Aplicare	1	Secția chirurgie spinării	Şef	Ungureanu Victor		
3.25.	Aplicare	1	Secția oftalmologie	Şef	Chișca Veronica		
3.26.	Aplicare	1	Laboratorul medicină intervențională	Şef	Smolnițchi Roman		
3.27.	Aplicare	1	Departamentul Clinic Neurologie, Epileptol. și Boli interne	Şef	Zota Eremei		
3.28.	Aplicare	1	Secția neurologie BCV	Şef	Crivorucica Igor		
3.29.	Aplicare	1	Secția epileptologie	Şef	Gorincioi Nadejda		
3.30.	Aplicare	1	Secția boli interne	Şef	Grigorencu Aliona		

4.Scopul procedurii:

Asigurarea unei îngrijiri continue, standardizate și eficiente pentru pacienții critici, prin intervenții rapide, monitorizare avansată și aplicarea principiilor de terapie intensivă conform ghidurilor naționale și internaționale.

5.Domeniul de aplicare a procedurii:

Se aplică întregului personal medical și auxiliar din cadrul Secției de Terapie Intensivă (medic ATI, asistente de terapie intensivă, infirmiere, brancardieri, personal auxiliar).

6.Documente de referință:

6.1 Reglementării internaționale:

1. Organizația Mondială a Sănătății (OMS/WHO)

- *ICU Standards for Quality Care*
- Recomandări privind monitorizarea pacienților critici și prevenirea infecțiilor nosocomiale.

2. European Society of Intensive Care Medicine (ESICM)

- Ghiduri europene pentru ventilație mecanică, sepsis, sedare și analgezie, nutriție.
- Recomandări privind staffing și raport pacient/personal în ATI.

3. Society of Critical Care Medicine (SCCM, SUA)

- *Surviving Sepsis Campaign* (în colaborare cu ESICM).
- Ghiduri pentru îngrijirea pacientului critic, inclusiv COVID-19, ARDS, suport vital avansat.

4. European Resuscitation Council (ERC) și American Heart Association (AHA)

- Protocoale ACLS și BLS (resuscitare cardio-respiratorie).

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura operațională nr.01/53 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedură operațională privind managementul pacientului critic	DC ATI și R Secția Managementul Calității serviciilor medicale

5. Centers for Disease Control and Prevention (CDC, SUA)

- Recomandări pentru prevenirea infecțiilor asociate ventilației mecanice, cateterelor, sepsisului.

6. Directive europene și acorduri internaționale

- Norme UE privind controlul infecțiilor și calitatea serviciilor ATI.
- Declarațiile Consiliului Europei privind etica medicală în îngrijirea pacientului critic.

6.2. Reglementări naționale:

- ☐ **Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995** – prevede organizarea îngrijirii pacientului critic.
- ☐ **Ordinul Ministerului Sănătății** privind organizarea secțiilor ATI (actualizat periodic).
- ☐ **Protocoale 4soci naționale** pentru: sepsis, insuficiență respiratorie acută, șoc, resuscitare cardio-respiratorie.
- ☐ **Reglementări privind prevenirea infecțiilor 4sociate asistenței medicale** (MS RM).

6.3 Reglementări interne:

Procedura Operațională Internă privind elaborarea procedurilor, aprobată prin ordinul IMSP IMU.

7. Definiții și abrevieri

7.1 Definiții

Nr.crt	Termenul	Definiția și/sau, dacă este cazul, actul care definește termenul
1.	Pacient beneficiar de servicii de sănătate)	Persoana fizică care necesită, solicită sau utilizează servicii de sănătate, indiferent de starea sa de sănătate, sau care participă benevol, în calitate de subiect uman, la cercetări biomedicale.
2.	Reprezentant legal al pacientului	Persoana care poate reprezenta, în condițiile legii, fără procură, interesele unui pacient minor sau ale unui pacient în privința căruia a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară.
3.	Date cu caracter personal	informație referitoare la o persoană fizică identificată sau identificabilă (subiectul datelor cu caracter personal). Persoana identificabilă este cea care poate fi identificată, direct sau indirect, prin referire la un număr de identificare sau la unul ori mai multe elemente specifice identității sale fizice, fiziologice, psihice etc.
4.	Pacient critic	O persoană cu afecțiuni acute sau decompensări ale bolilor cronice care determină instabilitate vitală a unuia sau mai multor sisteme organice (respirator, cardiovascular, neurologic, renal sau metabolic), necesitând monitorizare intensivă continuă, intervenții terapeutice complexe și suport

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura operațională nr.01/53 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedură operațională privind managementul pacientului critic	DC ATI și R Secția Managementul Calității serviciilor medicale

		vital avansat într-o unitate de terapie intensivă, pentru prevenirea decesului sau a insuficienței ireversibile de organe
--	--	---

7.2 Abrevieri ale termenilor:

- **ATI** – Anestezie și Terapie Intensivă
- **ICU** (*Intensive Care Unit*) – Secția de Terapie Intensivă (echivalent internațional pentru ATI)
- **POS** – Protocol Operațional Standard
- **APACHE II** – *Acute Physiology and Chronic Health Evaluation II* (scor prognostic pentru pacienți critici)
- **SOFA** – *Sequential Organ Failure Assessment* (scor de evaluare a disfuncțiilor de organ)
- **SAPS II** – *Simplified Acute Physiology Score II* (scor de severitate)
- **GCS** – *Glasgow Coma Scale* (scor neurologic)
- **RASS** – *Richmond Agitation-Sedation Scale* (scor pentru sedare)
- **BIS** – *Bispectral Index* (monitorizarea nivelului de sedare/anestezie)
- **IPP** – Inhibitori ai pompei de protoni (profilaxie ulcer de stres)
- **MDR** – *Multidrug Resistant* (bacterii rezistente la multiple antibiotice)
- **ACLS** – *Advanced Cardiac Life Support* (protocol de resuscitare avansată)
- **BLS** – *Basic Life Support* (protocol de resuscitare de bază)
- **ARDS** – *Acute Respiratory Distress Syndrome* (sindrom de detresă respiratorie acută)
- **UPU** – Unitatea de Primiri Urgențe
- **CDC** – *Centers for Disease Control and Prevention* (SUA)
- **WHO / OMS** – *World Health Organization / Organizația Mondială a Sănătății*
- **ESICM** – *European Society of Intensive Care Medicine*
- **SCCM** – *Society of Critical Care Medicine* (SUA)
- **ERC** – *European Resuscitation Council*
- **AHA** – *American Heart Association*

8. Descrierea procedurii

8.1. Elemente definitive ale pacientului critic:

1. **Afectarea unuia sau mai multor sisteme vitale** (respirator, cardiovascular, renal, neurologic, hepatic).
2. **Instabilitate hemodinamică** (hipotensiune, șoc, tahiaritmii severe).
3. **Insuficiență respiratorie acută** cu necesar de oxigenoterapie avansată sau ventilație mecanică.
4. **Tulburări neurologice severe** (coma, status epilepticus, GCS < 8).
5. **Necesitatea unei îngrijiri continue și a accesului la terapie intensivă.**

Exemple de categorii de pacienți critici:

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura operațională nr.01/53 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedură operațională privind managementul pacientului critic	DC ATI și R Secția Managementul Calității serviciilor medicale

- Stop cardiorespirator resuscitat.
- Sepsis sever / șoc septic.
- Politraumatism cu instabilitate hemodinamică.
- Insuficiență respiratorie acută (ARDS, pneumonie severă, COVID-19 critic).
- Hemoragii masive sau șoc hemoragic.
- Insuficiență multiplă de organ.
- Postoperator imediat, după intervenții majore (neurochirurgie, chirurgie cardiovasculară, transplant).

8.2. Trasabilitatea pacientului critic:

- Recepția pacientului în ATI (din UPU, sală de operație sau alte secție).
- Stabilirea priorității prin **scoruri de severitate**: APACHE II, SOFA, SAPS II.
- Confirmarea identității și documentelor medicale.
- Transfer în patul de terapie intensivă, conectarea imediată la monitoare multiparametric.

8.3. Evaluarea inițială (ABC + secundară)

- **A – Airway**: evaluarea căilor aeriene, intubație orotraheală dacă e necesar.
- **B – Breathing**: evaluarea respirației, gazometrie, conectare la ventilator mecanic dacă există insuficiență respiratorie.
- **C – Circulation**: acces venos central/periferic, monitorizare TA invazivă, ECG, bilanț hemodinamic.
- **D – Disability**: evaluare neurologică (GCS, reflexe pupile), prevenirea convulsiilor.
- **E – Exposure**: evaluare completă a tegumentelor, escare, hemoragii, drenuri.

8.4. Monitorizare continuă

- Parametrii vitali: TA, FC, SpO₂, ETCO₂, diureză orară.
- Gazometrie arterială și lactat la nevoie.
- Scoruri de severitate repetate zilnic (SOFA, qSOFA, GCS).
- Supravegherea echilibrului hidroelectrolitic și acido-bazic.

8.5. Management terapeutic

- **Ventilație mecanică**: setare protectivă (tidal volume 6 ml/kg, PEEP optim).
- **Hemodinamic**: fluide, vasopresoare (noradrenalină), inotrope dacă e necesar.
- **Sedare și analgezie**: titrare (RASS, BIS monitor).
- **Profilaxii**:
 - tromboembolism (heparină cu greutate moleculară mică, compresie pneumatică)
 - ulcer de stres (IPP/H₂-blocant)

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura operațională nr.01/53 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedură operațională privind managementul pacientului critic	DC ATI și R Secția Managementul Calității serviciilor medicale

➤ escare (schimbare poziție la 2h, saltele speciale)

- **Nutriție:** enterală precoce (în primele 24-48h), parenterală dacă enterală e contraindicată.
- **Antibioterapie:** conform antibiogramei și protocolului de stewardship.

8.6. Măsuri de igienă și siguranță

- Precauții standard (mănuși, halate, mască).
- Igiena riguroasă a mâinilor.
- Schimbarea și dezinfectarea circuitelor și dispozitivelor conform protocolului.
- Izolare pacienți cu germeni MDR.

8.7. Documentare și comunicare

Documente Juridice și Consimțământ

- Consimțământ informat pentru:
 - Intubare orotraheală
 - Inserție cateter venos central
 - Hemodializă/hemodiafiltrare
- Formular de notificare a decesului și raportare autorități
- Declarație privind informarea rudelor și consimțământul acestora
- Completarea fișei de terapie intensivă (monitorizare orară, intervenții, medicamente).
- Raport scris și verbal la fiecare schimb de tură.
- Informarea zilnică a familiei despre starea pacientului.

8.8. Situații speciale

- **Stop cardiorespirator** – aplicarea protocolului ACLS (Advanced Cardiac Life Support).
- **Sepsis / șoc septic** – aplicarea bundle-ului *Surviving Sepsis Campaign*.
- **Insuficiență renală acută** – inițiere hemofiltrare/hemodializă.
- **Traumă majoră** – management conform ATLS.

9. Responsabilități

- **Medicul ATI de gardă** – coordonează îngrijirea pacientului, stabilește prioritățile, decide tratamentul și intervențiile.
- **Asistenta ATI** – monitorizează parametrii vitali, administrează medicația, gestionează dispozitivele și raportează modificările.
- **Personalul auxiliar** – asigură igiena, mobilizarea și sprijinul logistic.
- **Echipa multidisciplinară** – colaborează (chirurgie, cardiologie, neurologie, nefrologie etc.).

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura operațională nr.01/53 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedură operațională privind managementul pacientului critic	DC ATI și R Secția Managementul Calității serviciilor medicale

10. Monitorizare și control al calității

- Audit lunar al mortalității și morbidității.
- Respectarea indicatorilor de calitate (infecții nosocomiale, durată ventilație, escare).
- Raport anual către conducerea spitalului.

11. Cuprins

Numărul componenței în cadrul procedurii operaționale	Denumirea componenței din cadrul procedurii operaționale	Pag
1	Coperta	1
2	Lista responsabililor de elaborare	2
3	Lista responsabililor la care se difuzează ediția	3-4
4	Scopul	4
5	Domeniul de aplicare	4
6	Documente de referință	4-5
7	Definiții ale termenilor	5
8	Abrevieri ale termenilor	6
9	Descrierea procedurii	6-8
10	Responsabili de procedură	8
11	Cuprins	9
12	Anexa 1	10
13	Anex 2	11
14	Anexa 3	12

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura operațională nr.01/53 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedură operațională privind managementul pacientului critic	DC ATI și R Secția Managementul Calității serviciilor medicale

Anexa 1

Formulare Standardizate

Formular evaluare inițială pacient critic

Parametru	Valoare inițială
Tensiune arterială	
Puls	
Saturație oxigen	
Temperatura corporală	
Frecvența respiratorie	
Scor SOFA	
GCS (Glasgow Coma Scale)	
Necesitate suport ventilator	Da / Nu
Alte observații	

Formular monitorizare zilnică

Ziua Tensiune arterială Puls Saturație O₂ Scor SOFA GCS Intervenții

1

2

Formular informare familie/rude

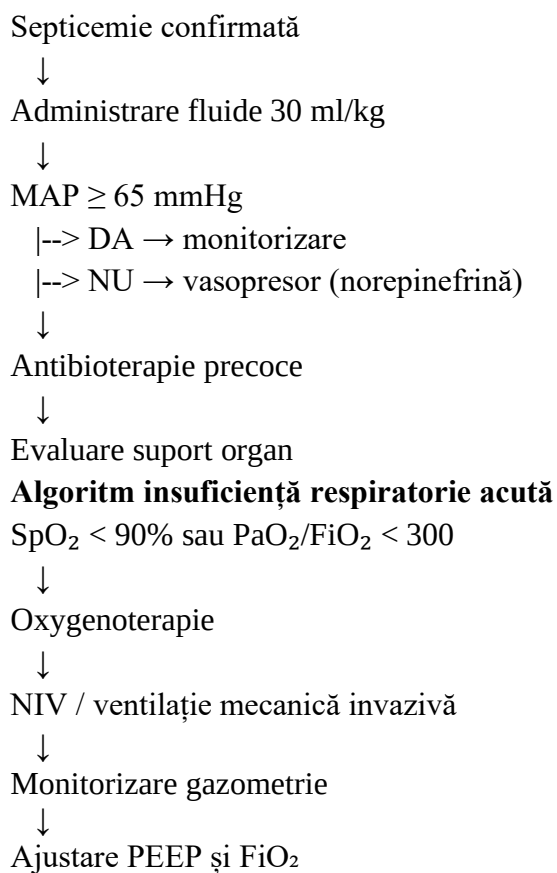
- Nume pacient: ...
- Data și ora evaluării: ...
- Rezumat stare: ...
- Intervenții efectuate: ...

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura operațională nr.01/53 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedură operațională privind managementul pacientului critic	DC ATI și R Secția Managementul Calității serviciilor medicale

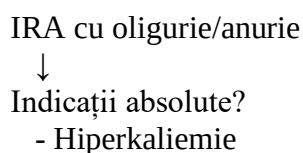
Anexa 2

Scheme Decizionale

Algoritm intervenție șoc septic

Algoritm suport renal (HDF continuă)

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura operațională nr.01/53 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedură operațională privind managementul pacientului critic	DC ATI și R Secția Managementul Calității serviciilor medicale

- Acidoză metabolică
- Supraîncărcare lichidiană

↓

Dacă DA → Inițiere HDF continua

Anexa 3

Tabele și Grafice

Tabel SOFA sumarizat

Sistem	0	1	2	3	4
Respirație (PaO ₂ /FiO ₂)	>400	≤400	≤300	≤200	≤100
Coagulare (PLT)	≥150k	<150k	<100k	<50k	<20k
Ficat (Bilirubină mg/dl)	<1.2	1.2–1.9	2.0–5.9	6–11.9	>12
Cardiovascular (MAP/vasopresori)	MAP ≥70	Dopamină ≤5	Dopamină >5 sau Noradrenalină ≤0.1	Noradrenalină >0.1	Dobutamină + vasopresori multipli
CNS (GCS)	15	13–14	10–12	6–9	<6
Rinichi (Creatinină/UO)	<1.2	1.2–1.9	2–3.4	3.5–4.9	≥5